

Implementace Návoru Výboru pro práva dítěte ve věci č. 139/2021

B.J. a P.J. proti České republice

Zpráva předložená vládou České republiky dne 26. srpna 2025

Výbor pro práva dítěte („Výbor“) ve svém Návoru ze dne 15. května 2023 konstatoval, že došlo k porušení čl. 3 odst. 1, čl. 9 odst. 1-3, článku 12 a čl. 37 písm. b) Úmluvy o právech dítěte („Úmluva“). Věc se týkala umístění dvou sourozenců do ústavní péče z důvodu obav o jejich zdraví a zajištění školní docházky.

Zprávu o implementaci názoru Výboru vláda České republiky („vláda“) podala dne 15. prosince 2023. Ve zprávě „Follow-up progress report on individual communications“ ze dne 12. února 2025 Výbor rozhodl, že vyzve vládu k předložení dalších informací k implementaci Návoru za účelem přijetí obecných opatření k nápravě.

Cílem této zprávy je informovat Výbor o obecných opatřeních, která byla nebo mají být přijata k provedení tohoto Návoru. Vláda rovněž předloží aktuální informace k otázce individuálních opatření k nápravě.

I. INDIVIDUÁLNÍ OPATŘENÍ

Jak vláda uvedla ve zprávě ze dne 15. prosince 2023, na předmětný názor nelze využít článek 12 Statutu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před mezinárodními orgány ochrany lidských práv, schváleného vládou České republiky dne 14. června 2023 ([viz příloha usnesení vlády ze dne 14. června 2023 č. 420](#)), dle kterého je možné poskytnout jednotlivci peněžité zadostiučinění, pokud výbor OSN shledal porušení jeho práv a svobod a současně se to vzhledem k okolnostem jeví jako vhodná forma odčinění či zmírnění následků. Využití odškodňovacího mechanismu u oznamovatelů brání časové hledisko, jelikož rozhodnutí Výboru bylo vydáno před nabytím účinnosti statutu.

Oznamovatelé v připomínkách ze dne 21. května 2024 ke zprávě vlády ze dne 15. prosince 2023 uvedli, že z důvodu absence přijetí individuálních opatření k nápravě ve formě finanční kompenzace podali proti „rozhodnutí“ Ministerstva spravedlnosti o nemožnosti využít výše uvedený vnitrostátní mechanismus odškodnění náhrady nemajetkové újmy žalobu.

Vláda informuje Výbor, že Městský soud v Praze dne 12. června 2024 žalobu odmítl (č. j. 17 A 45/2024-12). Nejvyšší správní soud kasační stížnost oznamovatelů dne 30. dubna 2025 zamítl ([č. j. 7 As 127/2024](#)). Nejvyšší správní soud s odkazem na svoji dřívější judikaturu (rozsudek ze dne 22. listopadu 2018, č. j. 1 As 365/2018-59) uvedl, že výbory OSN představují kvazisoudní mezinárodní orgány zřízené k řešení mezinárodních sporů, avšak od orgánů soudního typu se liší především závazností výstupů své činnosti ve formě právně nezávazného, jakkoli fakticky respektovaného názoru. S ohledem na suverénní postavení smluvních stran tak rozhodnutí nemají závaznou povahu, čímž se podstatně liší od rozsudků mezinárodních soudů. Současně jsou nicméně rozhodnutí výboru OSN autoritativním výsledkem posouzení konkrétní věci ze strany nezávislého a nestranného orgánu, kterému smluvní strany svěřily rozhodovací pravomoc, byť právně nezávaznou. Představují odborný pohled na způsob, jakým by práva a svobody podle příslušné úmluvy měly být vykládány a uplatňovány v praxi. Z rozhodnutí výboru OSN nelze konstatovat existenci veřejného subjektivního práva oznamovatelů na přiměřené zadostiučinění v penězích. Městský soud v Praze tak uplatněný nárok na přiměřené zadostiučinění v penězích správně posoudil jako soukromoprávní, kde je dána věcná příslušnost soudů rozhodujících v občanském soudním řízení, nikoli správních soudů.

Nadále tedy trvá situace, kdy pro poskytnutí zadostiučinění v peněžích oznamovatelům v dané věci Ministerstvu spravedlnosti, potažmo vládě, chybí právní základ, na jehož základě by ho mohla vyplatit.

II. OBECNÁ OPATŘENÍ

Ve zprávě ze dne 12. února 2025 Výbor vyzval vládu k předložení dalších informací k implementaci Náзору za účelem přijetí obecných opatření k nápravě, zejména pokud jde o záruky umístění dětí [do ústavní péče] a právní zastoupení dětí.

A. ODBORNÁ ŠKOLENÍ

Kancelář vládního zmocněnce i nadále šíří povědomí o zjištěných porušeních Úmluvy uvedených v Náзору Výboru. Soudci zaměřující se na rodinné právo byli informováni o Náзору na semináři Justiční akademie [v lednu 2025](#) a [v březnu 2025](#). Další obdobný seminář proběhne v lednu 2026.

B. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

Jak již bylo uvedeno v předchozí zprávě vlády o implementaci, nedostatek odpovídajícího právního zastoupení dítěte v případě možného střetu zájmů mezi stranami byl identifikován jako obecný problém.

Nedílnou součástí implementace rozhodnutí je změna systému kolizního opatrovnictví v novém zákoně o ochraně dětí a podpoře rodin, který připravuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Podrobnosti k návrhu zákona jsou k dispozici [zde](#). Součástí nového zákona budou rovněž změny týkající se ústavní výchovy.

III. ZÁVĚR

Vláda bude pokračovat ve svém úsilí o provádění Náзору a je i nadále připravena vést s Výborem následný dialog, aby projednala toto provádění.